RUSKI INWALID

N°. 23.

NIEDZIELA 28. Stycznia 1817.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawartość. Wiadomości krajowe: Ogłoszenie. Ukaz Rządzącego Senatu. Królewstwo Polskie. — Wiadomości zagraniczne naynowsze: Niemcy. Szwaycarya. Niederlandy. Francya. Szwecya. — Rozmaite wiadomości.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

OGLOSZENIE.

Ofiara Patryotyczna.

Uwolniony od służby Chorąży Gwardy Demidow biorąc udział cierpień okrytych ranami wojowników w czasie przeszłey kampanii, postanowił corocznie na rzecz Ich wnosić summę tysiąc rubli ass. i termin opłaty oney przeznaczył na dzień 21 sierpnia, jakowa summa za rok przeszły 1816 już jest opłacona. Ażeby zaś takowa ze strony jego ofiara była przedłużaną ciągle w lata następnę, zabespiecza opłatę oney na rękodzielniach swoich żelaznych w gubernii Kałuskiey istniejących, z warunkiem iż gdyby pomienione rękodzielnie miały się dostać kiedy kolwiek innemu właścicielowi ten nie pierwiey ma prawo wziąć one w swoie rozrzadzienie, aż przyimie obowiązek wnoszenia co rok rzeczoney summy do kassy Inwalidów. Komitet Naywyżey utwierdzony dnia 18 sierpnia 1814 roku donosił o takowey dobrowolney ofierze Chorążego Demidowa Jego Cesarskiey Mości, i Nayjaśnieyszy Pan oswiadczając względy swoie Chorążemu Demidowemu takową dobroczynności jego ofiarę roskazał ogłosić.

1817.

Ukaz Rządzącego Senatu 1817 Roku Stycznia 12. dnia wyszły.

(Dokończenie.)

Rada Ministerstwa Finansów, i powszechne zgromadzenie Departamentu rozmaitych podatków, i zborów, po przeyrzeniu wszystkich wyrażonych okoliczności, zważywszy iż według Naywyżey utwierdzonego 11 lutego 1812 roku postanowienia o bawiących się handlem włościanach stosownie do §. 15. kupowanie i przedawanie obywatelskich, i włoscianskich wyrobków towarów, i przemysłów na rozmaitych targach, rynkach, rzecznych statkach, po miastach, i wsiach zostawione są na pierwszych prawidłach, i odbywają się bez żadnych opłat i scieśnienia; a według Naywyższego Ukazu 29 grudnia 1812 roku 14 punktu dozorcy i Kommissyonerowie wybierani s klassy rolniczey, i użyci przez kupcow powinni brać zaświadczenia do ich handlu przy opłacie sta rubli, a przekupający, i wspólnicy także s klassy rolniczey po rubli czterdziescie: mniemaniem stanowią: iż wyłączywszy górniczych rękodzielnikow (o których już nastąpiło urządzenie) wszyscy inni rękodzielnicy nieliczac w to osob dla których szczególne Dobrodzieystwo Monarsze nadało jakie przywileie mają bydz do-

pusczani do wyprzedaży artykułów z ich fabryk przez swoich do zorców albo kommissionerów s klassy rolniczey nie inaczey, jak stosownie do przepisow dla tych klas, do których oni sami należą; a przeto stosownie do Nayważszego postanowienia 11 lutego 1812 zoku §. 15. sami tylko obywatele właściciele ziemi szlachta (помѣщики) mają prawo wyrabiane w swoich rękodzielniach artykuły, wyprzedawać przez dozorców, albo kommissionerów wybranych s klassy rolniczey niepotrzebując, aby oni brali swiadectwa o handlu przywniesieniu opłat do skarbu; innych zaś klas właściciele rękodzielni niemają prawa użycia podobnych ludzi do wyprzedawania swoich towarów, ani utrzymywać przekupiów i wspólników z rolniczey klassy nie wypełniwszy wprzódy przepisów w rzeczonym postanowieniu i Ukazie 29 gzudnia 1812 roku zawartych; powinność takowa niewkłada się jednakże na swobodny handel Jarmarków, gdzie wolność przedawania każdey klassie rozmaitych towarow żurnałem Rady Państwa dnia 29 Maia 1814 roku jest zostawiona. Takimże sposobem i Minister finansow s swojey strony przestając na rzeczonym mniemaniu, przedstawił Rządzącemu Senatowi na dalsze rospatrzenie. Rozkazali: Ponieważ wyżey wspomnione mniemanie Rady Ministerstwa finansow i ogólnego zebrania Departamentu opłat i zborow, jako też i zdanie Ministza finansow Rządzący Senat we wszystkich częściach znayduje sprawiedliwym, i z zastosowanemi prawami zgodnym: a za tym aby nastąpiło onego wypełnienie rozesłać Ukazy wszystkim Rządom Guberńskim i Izbom Skarbowym, oraz wszystkim Sądowniczym Juryzdykcyom, Ministrom, Sankt-Peterzburskiemu i Moskiewskiemu Woiennym Generał-Gubernatorom, Woiennym Gubernatorom — Zarządzaiącym Udziałem cywilnym — Syberyiskiemu Generał-Gubernatorowi — Naczelnikom miast, Kontrolerowi Państwa, i sprawuiącemu obowiązek głównego Dyrektora kommunikacyi wodney; a do prześwietnego Rządzącego Synodu, oraz do Departamentow Moskiewskiego Rządzącego Senatu posłać Kommunikacyie determinuie. — Stycznia 12 dnia 1817 roku.

Królewstwo Polskie.

Z Warszawy, 21. stycznia.

Filosofii i Obóyga prawa Doktor od 30 lat w Akademii Krakowskiey Professor Wincenty Karczewski dnia 11. stycznia s powszechnym żalem wszystkich którzy go osobiscie albo s pism znali po trzydniowey chorobie życie zakończył.

Wyszła z druku nowa Komedyio Opera przez J. U. Niemcewicza pod tytułem Jan Kochanowski w Czarnym Lesie, dostać iey można u Xięgarzy Warszawskich.

(*Z Dziennika Praw*).

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego
etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Zważaiąc, iż rozporządzenie byłey Rady Nayważszey w przedmiocie funduszu na utrzymywanie więźni Policyi prostey, zaszłe pod dniem 25. Lutego r. z. co do Departamentu Lubelskiego, nie uchyla wszelkich trudności, które się we wszystkich Woiewództwach w tey mierze okazuią, nim będą mogły nastąpić ogólne stałe zasady co do utrzymywania wszelkiego rodzaiu więzień, na przedstawienie Kommissyy Rządowych Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Policyi, oraz Przychodów i Skarbu, postanowiliśmy i stanowiemy.

Artykuł 1. Obwinieni o występek lub zbrodnie, tudzież ich wspólnicy, posiadaiący własny maiątek, skoro za winnych uznani zostaną, obowiązani są *in solidum* z swego maiątku lub ich wspólników zwrócić wszelkie koszta łożone na ich utrzymywanie, tudzież przystawienie do właściwych Sądów. Koszta te obeymuiąc w nich żywienie, odzież, bieliznę, opał, dozor więźni i inne podobne potrzeby, liczyć się maią na iedne osobę dziennie złoty ieden, groszy pietnaście.

Artykuł 2. Gdy ani obwiniony, ani żaden z wspólników iego, własnego nie posiada maiątku, utrzymywanym będzie, w czasie zostawania w więzieniach Policyi prostey, oraz w czasie ustanawiania *corporis delicti*, przez Podsędków, iako też w czasie transportu do właściwego Sądu, z funduszu kar, do którego dochód z przedaży odebranych winowaycom rzeczy, których właściciele odkrytemi w czasie prawem przepisanym nie zostaną, dołącza się.

Artykuł 3. Obrachunek i kontrolla funduszu poprzednim artykułem wzmiankowanego, koncentrować się będzie z całego Woiewództwa w ustanowioney w tym celu oddzielną uchwałą, w dniu dzisieyszym wydaną, w każdém mieście Woiewódzkiém kontrolli Skarbowey, podług przepisów instrukcyi oneyże daney.

Artykuł 4. Burmistrze i Wóyci iaka Sędzio-

wie Policyyni, Dekretem Królewskim d. d. 26. Lipca 1810 do wskazywania kar policyynych umocowani, zastąpić winni z funduszu wymienionego, opłaty w sposobie awansu, iakie okażą się potrzebnemi na utrzymywanie i na transport więźni w areszcie Policyi prostey zatrzymanych; gdyby zaś fundusz ten wystarczaiącym nie był, zastąpić go winni z innych źródeł, i zwrotu uczynionego z innych funduszów awansu, natychmiast w Kontrolli Woiewódzkiey, przez pośrednictwo Kommissarza Obwodowego dopomnieć się, przy załączeniu udowodnionego obrachunku awansowanych kosztów.

Artykuł 5. Sądy Pokoiu iako Sądy Policyyne, oraz Podsędkowie przy Sądach Pokoiu do wyprowadzenia pierwszych indagacyy, badań i ustanawiania *corporis delicti* w sprawach do Sądów Kryminalnych i wydziałów Policyi poprawczey należących, prawem obowiązani, utrzymywać winni również z funduszu kar w Sądach swych zebranych, obwinionych o występki dopóty, dopóki ciż do Sądów Policyi poprawczey odosłanemi nie zostaną, i koszta transportu z tegoż funduszu zastępować maią; gdyby zaś fundusz ten dostarczaiącym nie był, postąpią sobie podług przepisu artykułu poprzedzaiącego.

Artykuł 6. Gdy stosownie do Artykułu 21. Konstytucyi Królestwa, każda osoba zatrzymana stawioną bydź winna naypóźniey w dniach trzech przed Sąd właściwy, końcem iey wybadania lub osądzenia podług form przepisanych, zaczém żaden obwiniony dłużey nad czas powyższy w areszcie policyynym zatrzymanym bydź nie może, a wówczas nawet gdy stawionym zostanie przed Podsędka, iako do wybadania i ustanowienie *Corporis delicti* upoważnionego Sędziego, obowiązanym iest tenże w czasie powyżey przepisanym, rapportem dokładnym Wydział Policyi poprawczey, lub przez pośrednictwo tegoż, Sąd Kryminalny iako właściwe forum obwinionego o popełnionym występku lub zbrodni zawiadomić, wyrażaiąc w rapporcie swym dokładnie wszelkie *indicia*, które do za aresztowania obwinionego powodem stały się.

Artykuł 7. Że zaś stosownie do instrukcyi dla Kontrolli Woiewódzkiey Skarbowey, względnie wszelkich dochodów Sądowych ustanowioney, obowiązani są Burmistrze i Wóyci, iako Sędziowie Policyyni, o wszelkich wpływach z kar policyynych kwartalne rapporta Ksmmissarzowi Obwodowemu składać, Pisarze zaś Sądów pokoiu, wyciągi z księgi kar również kwartalnie Kontrolli Woiewódzkiey przesyłać, zaczém Rapporta powyższe Burmistrzów i Wóytów, iako Sędziów policyynych, oraz wyciągi z Księgi kar Pisarzy Sądów pokoiu, obeymować zarazem winny wydatki, iakie z powodu przepisów artykułów poprzedzaiących uchwały ninieyszey uskutecznionemi zostały, z wnioskiem o zwrot forszusów, ieśli dla niedostateczności funduszu wymienionego, awans z innych źródeł uskutecznionym bydź musiał.

Artykuł 8. Kontrolla Woiewódzka roztrząsnąwszy nadesłany sobie rachunek i maiąc szczególnieyszy wzgląd na przepis artykułu 21. Konstytucyi Królestwa Polskiego, gdy żadnych monitów do uczynienia mieć nie będzie, przełoży wygotowaną assygnacyią na umorzenie awansu, ieśli takowy z innych źródeł zrobiony został, któren to awans, skoroby z funduszu właściwego Obwodu zaspokoionym bydź nie mogł, z ogółowych funduszów kar Woiewództwa całego wypłaconym i zwróconym niezwłocznie bydź winien.

Artykuł 9. Skoro Kontrolla przy roztrząsaniu obrachunków podobnych, uchybienie przepisom Artykułu 21 Konstytucyi Królestwa dostrzeże, nie tylko expens utrzymywania więźni, za czas dłuższy, monitować będzie i na koszt uchybiaiącego tenże położy, ale nadto o wypadku podobnym przez pośrednictwo Prokuratora Królewskiego, lub mieysce iego zastępuiącego, Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości, dla przedsięwzięcia dalszych kroków, donieść iest obowiązana.

Artykuł 10. W mieyscach gdzie doświadczenie okazało, iż fundusze mieyscowe z kar dostatecznemi bydź nie mogą, po scisłém tego wyexaminowaniu, proporcyionalne awanse z funduszu kar przez kassy Woiewódzkie dawane będą, z których rachunki kwartalne oddawane bydź maią.

Wykonanie ninieyszey uchwały Naszey, Kommissyiom Rządowym Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Policyi, oraz Przychodów i Skarbu, w czém do którey należy, niemniey umieszczenie iey w Dzienniku Praw polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney d. 17. Grudnia 1816 Roku.

(Podpisano) *Zaiączek.*

Minister Przychodów i Skarbu
(Podp.) T. *Matuczewic.*

Radca Sekretarz Stanu, Jen. Br.
(Podp.) *Kossecki.*

Zgodno z oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jen. Br.
(Podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Wypisem:
W zastępstwie Ministra Sprawiedliwości Minister Stanu *Węgleński.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE NAYNOWSZE.

Niemcy.

Z Wiednia 14. stycznia.

Jedna z gazet publicznych donosi, że Jenerał Nugent opuscza zupełnie służbę Austryacką, aby się przenieść do Króla Jegomości Oboiey Sycylii. Jenerał Hrabia Walmoden ma bydz mianowanym na mieyscu jego głównym dowodzcą wóysk Austryackich w Krolewstwie Neapolitańskim.

15. stycznia.

Spotkała nas wczora powszechnie smutna nowina: szanowny nasz Feld-Marszałek Xiąże Szwartzenberg liczący tylko 46 lat od urodzenia, rażony został paraliżem w prawą rękę, i nogę. Dziś niewidać jescze skutków choroby i Xiąże czuje się bydz lepiey. Niewątpią o wyzdrowieniu zupełnym tego wodza, którego dni powinne bydz drogie dla całey Europy. W nocy z dnia wczorayszego na dzisieyszy przyimował SS. Sakramenta.

Arcy-Xiąże Karol od kilku dni jest chory, słabość jego nie jest cieżka i w krótce zdrów zupełnie będzie.

Te niepomyślne nowiny w naszey stolicy o zdrowiu tak drogick i wysokich osob, wstrzymały zabawy i ukontentowania zdrowych. Xiąże Metternich który miał dadz dziś wielką ucztę, odmienił ten zamiar, oraz Poseł Rossyiski Hrabia Sztakelberg wstrzymał się z balem swoim na czas późnieyszy.

Szwaycaryia.

Z Basle, 12. stycznia.

Od kilku tygodni liczba osob wyjezdzających s kantonów Basle i Argowii do Ameryki połnocney, znacznie się powiększa.

Niderlandy.

Z Bruxel, 20. stycznia.

18 b. m. obchodzono w naszey stolicy jako też i w całym Państwie dzień urodzenia Jey Krolewiczowskiey Mości Xiężney Następczyney uroczystym i radośnym sposobem.

Francya.

Z Paryża, 16. stycznia.

Dnia wczorayszego zgromadziła się Rada Ministrów o pierwszey po południu pod przewodnictwem Króla Jegomości, i trwała aż do nocy.

Ponieważ dzień 20 i 21 b. m. przeznaczone są na obchod załobny w kosciele S. Dyonizyusza mający się poswięcić pamiątce Królów i Xiążąt Krolewskiey rodziny których zwłoki wrócone będą ich grobom, oraz rocznicy śmierci Króla Ludwika XVI. Król Jegomość nikogo przyimować niebędzie w dni oznaczone.

P. Brougham, jeden s stronników przeciwnych parlamentowi Angielskiemu przybył do Paryża, powracając z Włoch. Był przytomny rostrząsaniom w izbie deputowanych przedmiotu wolności osobistey.

Kollekcyja teraznieysza muzeum złożona jest s 1101 obrazów, s których 467 są szkoł Flamandskiey, Hollanderskiey, i Niemieckiey, 401 szkoły Włoskiey, a 233 szkoły Francuskiey.

Hrabia Précy którego zgon prawie wszystkie nasze ogłosiły dzienniki, zdrów jest zupełnie (mówi Quotidienne) i przyjaciele jego mają nadzieje, że Opatrzność raczy daleko przedłużyć dni tego wiernego sługi Króla Jegomości.

Nowa wyprawa do wyspy Burbonów wyszła dnia 12 z Rochefort na okręcie Elephant. Członkami jey są Baron Desbassayns, jeneralny dozorca osady; de Lafitte, de Courteille komendant, i Lefebre kapitan starszy pomocnik. Kilku Professorów literatury, botaniki, chemii, Xięża, Siostry miłosierdzia, i nauczyciele dopełniają całą wyprawę.

Szwecya.

S Sztokolmu 14. stycznia.

Wraz po nowym roku rozeszły się tu lody, stopniały sniegi i czuliśmy przypięknej pogodzie ciepło wiosenne. Rolnicy mocno się lękają aby to niemiało szkodliwego wpływu na ozime zasiewy.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

W Ankonie uięto niedawno wyćwiczonego oszusta, który się udawał bydź Astronomem Papiezkim, i z kilkunastu osób wyłudził znaczne summy, pod pozorem pokazania im Beelzebuba.

W Wenecyi miano bardzo smutne wiadomości o spustoszeniach, jakie zaraza morowa w Dalmacyi i Albanii zrządza.

Sułtanowi Tureckiemu urodziło się od Lutego 1809 14 dzieci: 6 synów i 8 córek, z których tylko jeden syn i 4 córki żyją; naymłodsza zgorzała w czasie pożaru w letnim Sułtana pałacu.

w St. Peterzburgu, w Drukarni Karola Kraya.